

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
Peldu iela 25, Rīga, LV-1494

10.01.2022.

Par likumprojektu "Piesārņojuma novēršanas likums", 21-TA-1169

Baltijas ģeologu asociācija (turpmāk tekstā – Asociācija), ir iepazinusies ar likumprojektu "Piesārņojuma novēršanas likums" 21-TA-1169 (turpmāk tekstā – Likumprojekts) un vēlas sniegt komentārus un priekšlikumus.

Kā norādīts Likumprojekta anotācijā, tā mērķis ir skaidri un saprotami noteikt tiesisko regulējumu operatoram, kam jānodrošina savas darbības radītā piesārņojuma mazināšanu un novēršanu. Pēc Likumprojekta padziļinātas izpētes, Asociācija uzskata, ka mērķis nav sasniegts un Likumprojektā jāveic virkni būtisku precizējumu, t.sk.:

- 1) termins "iekārta" nomainīts uz terminu "objekts" ar to saprotot stacionāru tehnisku vienību, kurā tiek veikta viena vai vairākas A, B vai C kategorijas piesārņojošas darbības, kā arī citas ar objekta pamatdarbību tieši tehniski saistītas darbības, kas ietekmē emisiju vai piesārņojumu un tiek veiktas ar objekta darbību saistītā teritorijā, pie tam, objektā var tikt nodarbinātas viena vai vairākas vienības. Ar terminoloģijas maiņu ir radīts mākslīgi paplašināts piesārņojuma rašanās avots no "iekārtas" uz "objektu", kas ir plašāks jēdziens. Jānorāda, ka ir radusies pretruna ar direktīvās Nr. 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole.) un Nr. 2015/2193 (2015. gada 25. novembris) par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošu vielu emisiju gaisā no vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtām lietoto terminoloģiju, kur nav termina "objekts", bet gan "iekārta". Sekas neprecīzai terminoloģijai var būt subjektīvs kompetentās institūcijas skatījums uz "objektā" ietvertās stacionārās tehniskās vienības apvienojumu ar nosacītu un subjektīvi izvērtētu "saistīto teritoriju". Nepieciešams kritiski pārdomāt Likumprojektā lietoto terminu "objekts" un precizēt to;
- 2) Likumprojektā ietvertais pienākums operatoram likt summēt objektu jaudas vai saražotās produkcijas apjomu gadījumos, ja vairākas piesārņojošās darbības ietekmē vienu un to pašu teritoriju, nav izpildāms, jo uzņēmuma jauda un saražotās produkcijas apjoms ir komercnoslēpums, un nav izpaužams trešajām personām. Operatoram noteiktais pienākums no Likumprojekta ir svītrojams;
- 3) Valsts vides dienestam, turpmāk – Dienests, deleģētā norma pieprasīt operatoram veikt papildus mērījumus gadījumos, ja pastāvēs aizdomas, ka operatora darbībā tiek pārsniegti izvirzītie emisijas limiti, emisijas robežvērtības, kā arī gadījumos, kad par objekta darbību būs sūdzības, vai uz aizdomu pamata, ka ir jauns papildus piesārņojums, vai arī esošie monitoringa dati rada bažas par

to patiesumu, rada satraukumu par amatpersonu korupcijas varbūtību, jo saistīta ar sūdzībām un aizdomām, kas tiktu izvērtētas subjektīvi. Likumprojekta pants ir svītrojams;

- 4) Sistēma Iesniegumu atļauju saņemšanai un komunikācijai ar Dienestu, izmantojot informācijas sistēmu TULPE, nenodrošina efektīvu atļauju saņemšanas procesu, jo operators ir atbildīgs ne tikai par iesnieguma izveidošanu informācijas sistēmā, bet arī par tā izstrādāšanu un pievienošanu rakstiskā veidā kā pielikumu jau elektroniskajā sistēmā sagatavotajam Iesniegumam. Likumprojektā jānosaka iespēju Iesniegumu izstrādāšanai un saskaņošanai rakstiskā formā pēc komunikācijas ar Dienestu pirms Iesnieguma iesniegšanas sistēmā TULPE;
- 5) Dienesta tiesības ietvert atļaujā stingrākas prasības, ja par objekta radīto piesārņojumu regulāri tiek saņemtas pamatotas sūdzības vai pastāv risks, ka var tikt pārkāptas normatīvo aktu prasības vai atļaujā noteiktie emisiju limiti. Punkts ir vai nu svītrojams, vai nepieciešams precīzi definēt, kādos gadījumos papildus stingrākas prasības ir piemērojamas;
- 6) Operatoram noteiktais vispārīgais pienākums novērtēt alternatīvas, izņemot gadījumus, kad tādas vērtētas ietekmes uz vidi novērtējuma, turpmāk – IVN, procesā, rada papildus slogu. Nepieciešams precizēt, kādiem objektiem un/vai iekārtām alternatīvu izvērtēšana ir nepieciešama, pamatota un iespējama;
- 7) iespēja izdod saistošos noteikumus atsevišķu piesārņojuma avotu radītā piesārņojuma ierobežošanai tām pašvaldībām, kurās pastāv risks pārsniegt noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus un noteikt operatoriem stingrākas prasības kā tas noteikts attiecīgajos Ministru kabineta noteikumos ir pretrunā ar likuma “Par pašvaldībām” 7.pantu un 15.pantā noteiktajām pašvaldību autonomajām funkcijām. Nav saprotams, uz kāda pamata un izmantojot kādu metodiku pašvaldības izvērtēs piesārņojuma koncentrācijas un noteiks paaugstinātas piesārņojuma normas, kas būs pretrunā ar attiecīgajiem Ministru kabineta noteikumiem. Asociācija lūdz svītrot attiecīgo Likumprojekta pantu;
- 8) Likumprojektā nav skaidri norādīts atļaujas saņemšanas termiņš, ko var pagarināt ar informācijas pieprasīšanas laiku, par ko lemj Dienests un kā laikā atļaujas saņemšana tiek uz laiku apturēta (17.pants). Norma attiecināma uz visu kategoriju atļaujām. Likumprojektā vai uz tā pamata izdotajos Ministru kabineta noteikumos skaidri jānorāda maksimālais atļaujas izsniegšanas termiņš;
- 9) Dienestam piešķirtais deleģējums speciālu prasību noteikšanai C kategorijas atļaujām nav objektīvi pamatots un piešķir plašas iespējas informācijas, faktu un datu interpretācijai no Dienesta amatpersonu puses. Asociācijas ieskatā, nav pieļaujama C kategorijas atļaujas papildināšana ar speciālām prasībām;
- 10) pienākums novērtēt savas piesārņojošās darbības ietekmi uz vidi un saņemt atzinumu par paredzētās darbības akceptu – gadījumos, kad piesārņojošai darbībai saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums jau ir noteikts likumā “Par ietekmes uz vidi noteiktajām normām”. Likumprojektā norma ir svītrojama.

Asociācija lūdz VARAM informēt par Likumprojekta virzību un informēt Asociāciju gadījumā, ja tās izteiktie priekšlikumi tiek noraidīti. Asociācija lūdz sniegt pamatotus un skaidri saprotamus argumentus par katru priekšlikumu, augstākminētajā gadījumā. Bez tam, Asociācija norāda uz nepieciešamību izstrādāt tādu Likumprojektu, kā normas spētu efektīvi mazināt vai novērst piesārņojumu, skaidri un saprotami nosakot tiesisko regulējumu, ko savā darbībā jāievēro operatoram.

Lūdzam sniegt Asociācijai rakstisku atbildi uz uzdotajiem jautājumiem un informēt par iespēju tās pārstāvjiem piedalīties darba grupā, ja tāda tiktu izveidota.

Ar cieņu,

Baltijas ģeologu asociācijas valdes locekle

M.Strādere

